

*TPO kävi läpi
historiansa suurimman rakennemuutoksen
muuttuessaan julkiseksi osakeyhtiöksi 18.11.1997.
Nyt TPO on valmis vastaamaan nopeasti kehittyvän
tietoliikennealan tulevaisuuden
haasteisiin.*

TPO lyhyesti

Tampereen Puhelin Oyj on Suomen toiseksi suurin alueellinen, yksityinen puhelinyhtiö. Se toimii verkko-operaattorina kolmentoista kunnan alueella Pirkanmaalla ja palveluoperaattorina koko maassa. Tampereen Puhelin Oyj -konserni käsittää emoyhtiö Tampereen Puhelin Oyj:n ja tytäryhtiö Tampereen Tietoverkko Oy:n, josta TPO omistaa 63 %. TPO:lla on lisäksi vähemmistöosuusia valtakunnallista ja kansainvälistä tietoliikennettä harjoittavissa yhtiöissä. Tampereen Puhelin Oyj omistaa kiinteän tietoliikenneverkon, jossa on noin 170.000 puhelinliittymää.

TPO:n tavoitteena on säilyttää johtavan alueellisen tietoliikenneoperaattorin asema ja toimia tärkeänä vaikuttajana Finnet-ryhmässä. TPO:n ydinosaaminen keskittyy tiedonsiirtoon ja siihen liittyviin lisäpalveluihin. Näitä toteutetaan kiinteässä tietoliikenneverkossa, matkaviestin- ja langattomissa verkoissa sekä datasiirrossa. Tavoitteensa toteuttamiseksi TPO keskittyy ydinosaamiseensa tiedonsiirrossa ja kohdistaa panostuksensa siihen.

TPO on toiseksi suurin omistaja valtakunnallisissa Finnet-yhtiöissä. TPO on merkittävä alihankkija ja palveluntoimittaja Finnet-yhtiöille ja Finnet-tuotteiden vähittäismyyjä.

TPO:n verkko on nykyaikainen ja teknisesti korkealaatuinen. TPO:n välitystekniikka on 100 % digitalisoitu, ja uusien palvelujen tarjonta ulottuu kaikille asiakkaille älyverkkoteknologiaa hyväksikäyttäen.

TPO:n asiakkaita ovat yritykset Suomessa ja kotitaloudet TPO:n toimialueella. Asiakkailleen TPO tarjoaa kattavan tietoliikennetuotteiden ja -palvelujen valikoiman. Kotiasiakkaiden palvelutarjontaan kuuluvat peruspuhelupalvelut, Plus-palvelut sekä Internet- ja ISDN-yhteydet. Yritysasiakkaiden palvelutarjontaan kuuluvat tietoliikenteen kokonaisratkaisut, jotka kattavat puhelu- palvelut, datasiirtopalvelut, turvapalvelut, Internet-palvelut sekä muut yritysten tarvitsemat tietoliikennepalvelut. Ne sisältävät myös valtakunnalliset vaihde-, data- ja lähiverkot sekä intranet- ja extranet-verkot.

Tytäryhtiö Tampereen Tietoverkko Oy (TTV) on kaapelitelevisioyhtiö, joka jakelee ohjelmia omassa ja hallinnoimassaan kaapeli-TV-verkossa. TTV:n verkkotalouksien lukumäärä oli noin 65.000.

Hämeen paikallispuhelualueella voi soittaa paikallispuhelun hinnalla. Hämeen suunta on 03.

Sisältö

Taloudellinen kehitys	2
Toimitusjohtajan katsaus	4
Kotiasiakaspalvelut	6
Yrityspalvelut	8
Verkkopalvelut	10
Liikennepalvelut	11
Hallinto	12
Hallituksen kertomus vuodelta 1997	14
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	16
Konsernin tuloslaskelma	17
Konsernitase	18
Konsernin rahoituslaskelma	20
Tilinpäätöksen liitetiedot	21
Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä	26
Tilintarkastuskertomus	27
Hallintoneuvoston lausunto	27
Osakkeet ja osakkeenomistajat	28
Tunnuslukujen laskentaperusteet	28

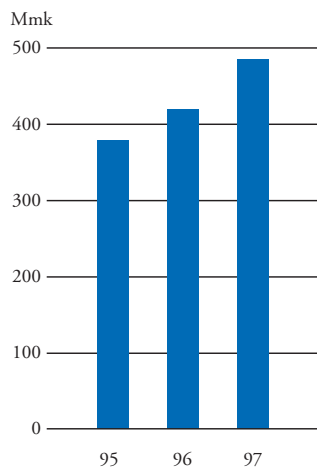
Taloudellinen kehitys

	1997	1996	1995
Liikevaihto, tmk	484 565	419 202	377 908
Muutosprosentti, %	15,6	10,9	2,1
Käyttökate, tmk	186 829	150 247	125 372
Käyttökate, % liikevaihdosta	38,6	35,8	33,2
Liikevoitto, tmk	68 130	36 415	18 144
Liikevoitto, % liikevaihdosta	14,1	8,7	4,8
Tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja, tmk	72 187	36 646	21 331
Tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja, % liikevaihdosta	14,9	8,7	5,6
Tulos ennen varauksia ja veroja, tmk	66 919	38 935	21 331
Tulos ennen varauksia ja veroja, % liikevaihdosta	13,8	9,3	5,6
Oman pääoman tuotto (ROE), %	6,8	3,6	2,5
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI), %	8,6	4,8	3,3
Taseen loppusumma, tmk	1 085 729	1 059 624	1 009 771
Omavaraisuusaste -%	73,1	74,9	75,6
Velkaantumisaste -%	-5,9	1,5	2,6
Quick ratio	2,3	2,6	2,6
Henkilöstö keskimäärin (vakinaiset)	702	704	704
Liikevaihto/henkilö, tmk	690,3	595,5	536,8
Tutkimus- ja kehittämismenot, tmk	12 500		
Tutkimus- ja kehittämismenot, % liikevaihdosta	2,6		
Bruttoinvestoinnit, tmk	131 567	142 360	116 497
Bruttoinvestoinnit, % liikevaihdosta	27,2	34,0	30,8

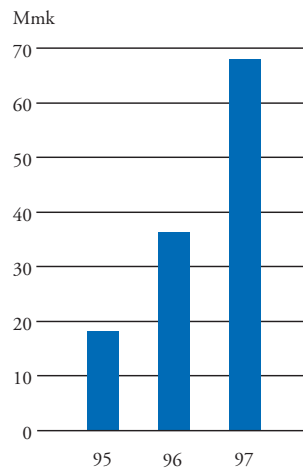
TPO numeroina

	1997	1996	1995	1994	1993
Puhelinliittymät	168 707	167 656	167 586	167 598	164 425
Kaapeli-tv-liittymät	64 708	62 597	60 442	57 370	51 106
Henkilöstö, konserni	695	704	698	707	723

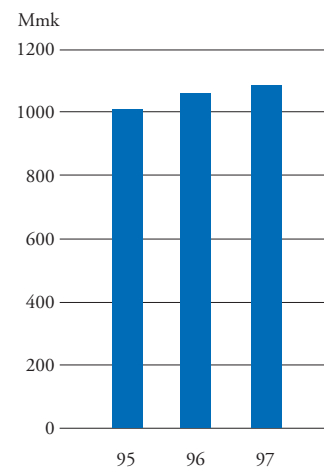
Liikevaihto

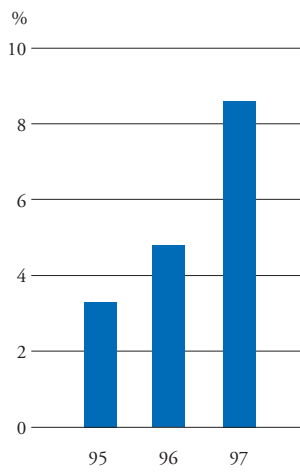
Liikevoitto

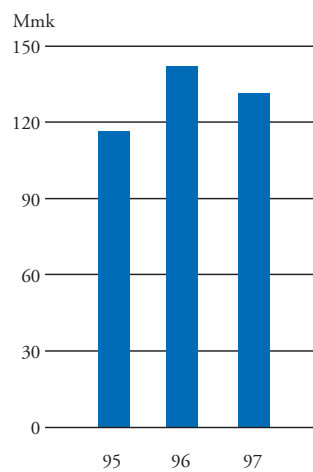
Taseen loppusumma

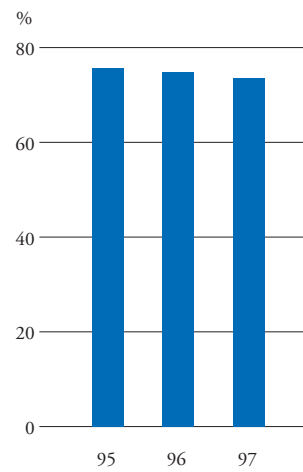
Sijoitetun pääoman tuotto

Bruttoinvestoinnit

Omavaraisuusaste

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 1997 oli Suomen talouselämän kannalta kokonaisuutena myönteinen ja yritysten sekä kotitalouksien odotukset ovat edelleen pääsääntöisesti positiivisia. Tämä kehitys on näkynyt jo vuoden 1996 syksystä lähtien myös tietoliikennealan palvelujen ja tuotteiden vilkastuneena myyntinä. Tulopoliittisen kokonaisratkaisun syntyminen vuosiksi 1998-1999 on talouden vakauden ja inflaation hallinnan kannalta myönteistä.

Tietoliikennealan voimakkaat muutokset

Tietoliikennepalvelumarkkinat vapautuvat asteittain EU-maissa vasta seuraavan viiden vuoden aikana, vaikka alun perin takarajaksi asetettiin vuoden 1998 alku. Eräät maat saivat pidennystä aina vuoteen 2003 asti. Suomessa ollaan EU:n lainsäädännön toteutuksessa useimpia maita monia vuosia edellä teknologisen edistyksellisyyden ohella. Meillä on toteutunut tietoliikennemarkkinoiden lainsäädännöllinen ja rakenteellinen liberalisointi.

Suomen tietoliikennemarkkinoiden nopea vapautuminen vaiheittain kilpailulle on hyödyttänyt sekä elinkeinoelämää että kotitalouksia.

Palvelumaksut ovat nyt Suomessa selvästi alle muiden teollisuusmaiden keskiarvon ja palvelutasomme kansainvälisesti kärkipäässä.

Kesäkuussa 1997 voimaan tullut Suomen uusi telemarkkinalaki asettaa entistä tiukempia vaatimuksia ja uusia velvoitteita ns. huomattavan markkina-aseman omaavalle tietoliikenneoperaattorille esimerkiksi verknuokrauksen ja hinnoittelun suhteen.

Uusi laki vastaa lähes täysin EU-direktiiviä ja antaa kilpaileville haastajille lisää mahdollisuuksia. Tällä hetkellä perinteisten verkko- ja palveluoperaattorien lisäksi Suomessa toimii jo kymmenkunta valtakunnallista ja kansainvälistä palveluoperaattoria. Näiden markkinaosuus on kuitenkin varsin pieni.

Finnet-ryhmän valtakunnallisen ja kansainvälisen kilpailukyyn kehittämiseksi saatiin vuoden 1997 lopussa aikaan neuvottelutulos Oy Finnet Ab:n muodostamiseksi. Maaliskuussa 1998 kuitenkin Finnet-neuvottelujen osapuolet totesivat toimialan voimakkaiden muutosten aiheuttaneen sen, että suunniteltu Finnet Oyj ei olisi riittävällä tavalla turvannut ryhmän kilpailukykyä. Finnet-ryhmän toiminta jatkuu ja valtakunnalliset ja alueelliset yhtiöt jatkavat itsenäisinä kehittäen liiketoimintaansa.

Osuuskunnasta julkiseksi osakeyhtiöksi

Edustajiston yksimielisen päätöksen jälkeen Tampereen Puhelin Oyj merkittiin kaupparekisteriin 18.11.1997. TPO:n yhtiöjärjestys sekä tulevaa toimintamallia koskevat päätökset noudattavat aidosti Liikenne- ja EU:n linjauksia.

Pelkällä puhelinliittymällä ei ole enää jälleennyntiarvoa arvopaperina eikä liittymä oikeuta TPO:n osakkuuteen. Tämä johtaa kaikkien TPO:n puhelinliittymien osalta yhdenvertaiseen malliin ja samaan perusmaksuun.

Uusi TPO-liittymä otettiin myyntiin 1.12.1997. Liittymän haltijaksi pääsee maksamalla vain kytkentämaksun. Perusmaksu on likimain entisen jäsen- ja käyttöliittymien maksujen puolivälissä. Entiset ”omistusliittymien” perusmaksut nousivat ja käyttöliittymien maksut siten laskivat maaliskuun alusta.

Omistus perustuu jatkossa ainoastaan osakkeisiin eikä omistukseen liity enää 1.3.1998 jälkeen muita edullisempia perusmaksuja. TPO:n tuloksen perusteella jaetaan osinkoja osakkaille.

TPO on ensimmäisenä puhelinosuuskuntana muuttanut julkiseksi osakeyhtiöksi, jossa osuustodistukset vaihdetaan osakkeisiin ja osakkaat odottavat TPO:n tuloksen kautta yhtiön arvonnousua ja osinkoja. Toisaalta asiakkaat odottavat kilpailukykyisiä ja erinomaisia palveluja tietojen ja elämysten välittämisessä. Uusia haasteita on runsaasti edessä ja asenteiden ja toimintamallin viritystä tarvitaan koko organisaatiossa. Osakeyhtiömuoto antaa TPO:lle toisaalta uusien velvoitteiden ohella paljon uusia mahdollisuuksia osallistua edelleen menestyksellisesti Pirkanmaan ja koko suomalaisen tietoyhteiskunnan kehittämiseen.

Vuoden 1997 TPO-kehitys

Suomi on yksi maailman edistyksellisimpiä maita tietoliikennepalvelujen tarjonnassa ja hyödyntämisessä. TPO on omalta osaltaan pyrkinyt olemaan mukana kärkiryhmissä. Puhelinverkon täysdigitalisointi välitystekniikan osalta saavutettiin viime vuoden aikana, mikä mahdollisti uusien toiminteiden ja palvelujen laajentamisen koko toimialueelle. Matkaviestinnän huimasta kasvusta huolimatta myös kiinteän verkon liittymien määrä kasvoi 1.051 kappaletta (0,6 %) viime vuoden aikana. TPO:n verkossa oli vuoden vaihteessa kaikkiaan 168.707 puhelinliittymää. Kotivastaajapalvelun oli

näistä ottanut lähes 36.000 liittymää. Tytäryhtiömme Tampereen Tietoverkko Oy:n verkossa oli 64 708 kaapeli-TV-liittymää (+ 3,4 %).

Kiinteän puhelinverkon paikallispuheluista TPO:lla on yli 90 prosentin markkinaosuus. Koska yhä suurempi osa paikallispuheluista soitetaan matkaviestimillä, on koko paikallispuheliikenteen TPO:n rahallinen markkinaosuus noin 50 prosenttia. Paikallistietoliikenteen kovimmat kilpailijamme ovat siis eri matkaviestintäoperaattorit.

Kotimaan kaukopuheluista noin 70 prosenttia lähtee TPO:n verkosta 109-puheluina ja ulkomaan lähtevästä liikenteestä on TPO:n (999) markkinaosuus runsas kolmannes.

TPO-konsernin liikevaihto vuonna 1997 oli 484,6 Mmk, jossa oli kasvua 15,6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Liikevaihdon kasvuun vaikuttivat merkittävimmin Finnet-alihankintatuotot ja verkostokorvaukset, joskin lähes kaikissa muissakin tuottoalueissa oli lievää kasvua. Oikaistu nettotulos oli 53,0 Mmk eli 1,35 mk osaketta kohti. Yhtiön maksuvalmius säilyi edelleen hyvänä ja omavaraisuusaste korkeana.

Tulevat näkymät

Tietoliikenteen merkitys suomalaisessa yhteiskunnassa on kansainvälisesti katsoen korkealla tasolla. Sekä suur-yrityksille että pk-sektorille tietoliikenneyhteydet tulevat olemaan yhä useammassa tapauksessa avaintekijä toimivan palvelu- tai tuotantoketjun toteuttamisessa. Verkottuminen tulee myös olemaan tulevaisuuden menestystekijä. Vielä merkittävämpää on kotitalouksien mukaantulo tietoyhteiskunnan uusien palvelujen käyttäjäksi. Tampereen kaikki koulut oli liitetty vuoden 1997 alussa Inforenkaaseen ja vuoden lopussa TPO julkisti edullisen joka kodin Internet-yhteyden. T&K merkitsee tekniikan kaupallistamista, sillä vain kaupalliseksi saatettu keksintö on aito innovaatio. Tämä on haaste erityisesti asiakkaiden kanssa kiinteää yhteistyötä tekeville puhelinyhtiöille: kilpailuetu syntyy ainoastaan paremmasta palvelusta ja asiakkaan liiketoiminnan vaatimusten ymmärtämisestä.

Tampereen Puhelin Oyj on Suomen toiseksi suurin alueellinen, yksityinen tietoliikennepalveluja tarjoava puhelinyhtiö. TPO:lla on lisäksi vahva asema Finnet-ryhmässä osana valtakunnallisia ja kansainvälisiä tietoliikennepalveluja. Yhtiön tavoitteena on edelleen johtavan alueellisen tietoliikenneoperaattorin asema sekä toimia merkittävänä linkkinä ja vaikuttajana Finnet-ryhmässä. TPO:n kehityksen painopisteenä on uusien tietoliikennetarkaisujen nopea kaupallistaminen ja soveltaminen asiakkaidensa hyväksi. Osaava henkilöstö ja huipputekniikkaa edustana infrastruktuuri luovat pohjaa toiminnan perustalle.

Peruspalveluista kehittyä vähitellen yhä jalostuneempia palveluja. Panostuskohteina ovat erityisesti internet/multimedia -alueen kasvavat markkinat sekä toisaalta kiinteän puhelinverkon ja langattoman viestinnän synergiaetujen hyödyntäminen.

Investoinnit tulevat lähivuosina olemaan vuosittain 130-150 Mmk ja henkilöstön määrä kasvaa lähinnä uusilla osaamisalueilla. Vuoden 1998 osalta liikevaihdon, tuloksen ja kannattavuuden odotetaan kehittyvän edelleen myönteisesti vuoteen 1997 verrattuna.

Esitän lämpimät kiitokseni osakkaillemme, asiakkaillemme ja yhteistyökumppaneillemme TPO:lle osoitetusta luottamuksesta ja hyvästä yhteistyöstä. Kiitokset myös koko TPO-joukkueelle tuloksekkaasta työstä.

Erkki Ripatti

*Kotiasiakaspalvelut
kattavat lähes kaikki kodin
tietoliikennetarpeet.*

*Kotiasiakaspalvelut ovat
peruspuhelinpalvelut,
PLUS- ja muut lisäpalvelut,
Internet-käyttöliittymät ja
laajempaa tiedonsiirtotarvetta
varten ISDN-liittymät.*

Kotiasiakaspalvelut

Kotiasiakaspalvelu tuottaa ja markkinoi tietoliikennepalveluita, jotka edesauttavat asiakkaiden hyvinvointia ja turvallisuutta ja mahdollistavat myös sosiaalisen ja viihteellisen kanssakäymisen. Tärkeimpinä palveluina ovat puhelut. TPO itse tai yhdessä Finnetin osakkuusyhtiöiden kanssa tuottaa paikallis-, kauko-, ulkomaan- ja matkapuhelut, palvelupuheluissa TPO tarjoaa yhteyden palvelun tuottajan ja asiakkaan välille. Puhelimen käyttöä helpottamaan ja tavoitettavuutta lisäämään asiakkaat voivat hankkia erilaisia lisäpalveluita, erikoispuhelimia ja puhelimen lisälaitteita.

Internet-liittymä kotipuhelimen lisäpalveluna

Toiminnan painopisteenä kotiasiakaspalveluissa on puhelimen käytön lisääminen. Puhelija onkin onnistuttu lisäämään muun muassa Kotivastaajapalvelulla, TPO:n Internet -liittymällä sekä tavoitettavuutta ja käytön helppoutta lisäävillä päätelaitteilla. TPO:n Internet -liittymä, puhelinliittymän yksi peruspalvelu, olikin yksi vuoden 1997 merkittävimmistä uutuuksista. Myös TPO:n puhelinliittymä uudistui yhtiömuodon muutoksen myötä.

TPO:lla on alueellaan asiakkaana runsaat 130 000 kotitaloutta, eli yli 90%:n osuus markkinoista. Vaikka kilpailu on vapautunut, kilpailijat eivät kotitalouksissa ole saaneet merkittävää markkinaosuutta. Myös kaukoliikenteessä TPO:n osuus on yli 70 %. 109-kaukopuhelun toimittaa Kaukoverkko Ysi Oy.

Kiinteässä tietoliikenneverkossa liikkuu jatkossa paljon muutakin kuin puhetta. Nopeat modeemit ja ISDN mahdollistavat kotiasiakkaille useimmissa tapauksissa riittävät Internet-yhteydet. Laajakaistatarvetta varten tulevat XDSL-modeemit tietoliikenneverkkoon ja kaapelimodeemit kaapelitelevisioverkkoon.

Eri palveluntarjoajien ydinpalvelut ovat tulevaisuudessa yhä samankaltaisempia, TPO erilaistuu laadulla, palvelutasolla ja uusilla innovatiivisilla lisäpalveluilla. Vahvuuksina ovat osaaminen, luotettavuus, läheisyys sekä palveluiden ja tuotteiden hyvä laatu-/hintasuhde.

Yhteystietopalvelut

Yhteystietopalveluiden tehtävänä on tuottaa ja kehittää yritysten ja yksityisten käyttöön yhteystietohakemistoja, jotka edesauttavat asiakkaiden yhteydensaantia ja sitä

kautta kasvattavat puhelutuloja. Hakemistot perustuvat yhteiseen tietokantaan, joista asiakkaat saavat tietoa painetusta puhelinluettelosta, puhelimitse 118 Numeropalvelusta tai sähköisesti verkosta, NumeroNetistä.

Ainoa oikea puhelinluettelo

TPO:n puhelinluettelo on alueensa selvä markkinajohtaja, se toimii myös Tampereen paikallishakemistona. Tampereen kaupungin alueella toimiva kilpailija on varsin näkymätön. Kilpailua on kuitenkin odotettavissa lisää paitsi painettujen luetteloiden puolelle, myös puhelimitse tapahtuvaan yhteystietopalveluun sekä sähköisiin luetteloihin.

TPO:n vahvuuksina kilpailussa ovat tunnettuus ja luotettavuus, tietokanta on kattavin ja ajantasaisin. Jatkossa tietokantaa laajennetaan ja monipuolistetaan entisestään ja palvelua tehostetaan muun muassa verkottamalla numeropalvelukeskukset. Palvelua myös yhtenäistetään valtakunnallisesti.

TPO:lla on alueellaan asiakkaana runsaat 130 000 kotitaloutta, eli yli 90%:n osuus markkinoista. Vaikka kilpailu on vapautunut, kilpailijat eivät kotitalouksissa ole saaneet merkittävää markkinaosuutta. Myös kaukoliikenteessä TPO:n osuus on yli 70 %. 109-kaukopuhelun toimittaa Kaukoverkko Ysi Oy.

Yrityspalvelut tarjoavat yrityksille tietoliikenteen kokonaisratkaisuja, jotka kattavat puhelu-, datasiirto-, lähiverkko-, turva- ja Internet-palvelut sekä muut yritysten tarvitsemat tietoliikennepalvelut. Ne sisältävät myös valtakunnalliset vaihde- ja dataverkkoratkaisut sekä uutta teknologiaa edustavat intranet- ja extranet-palvelut.

Yrityspalvelut

Yrityspalveluyksikkö tuottaa asiakasyrityksilleen kilpailuetua tietoliikennepalveluiden avulla. Tärkeimmät palvelut ja tuotteet ovat yritysten puhe- ja datasiirtoon liittyvät palvelut ja tuotteet, kuten puhelinvaihteet, lähiverkot ja niiden yhdistämispalvelut sekä puhelut, Internet-yhteydet, ilmoituksensiirtoon ja kulunvalvontaan perustuvat turvapalvelut, erikoisliikennepalvelut, kuten erilaiset palvelunumerot, matkapuhelimien myynti ja huolto sekä yleisöpuhelinpalvelut. Uusista tuotteista tärkeimmät ovat TPO:n oma Internet-yhteys, älyverkon monipuoliset palvelut kuten Lippupisteliipunmyyntijärjestelmä sekä erilaiset multim mediasovellukset.

Vuonna 1997 painopiste on ollut pk-yritysten kokonaisvaltaisissa tietoliikennetarkaisuisissa sekä suuryritysten ja kuntien data- ja Internet-palveluissa sekä multimedian siirtoon soveltuissa alueverkoissa. Datapalveluiden kysynnän kasvu jatkui suuryrityskentässä ja lisääntyy voimakkaasti myös pk-yrityskentässä. Erityisesti Internet- ja multimediapalveluiden kysyntä kasvoi. Myös ulkomaanpuheluissa markkinaosuus on kasvanut. Puheluliikenne siirtyi entistä enemmän matkapuhelimiin, mutta liikenteen kokonaisvolyymien kasvu toi lisäystä myös lankaliittymien liikenteeseen.

Tietoliikennepalveluiden kysyntä kasvaa myös jatkossa. Yritysten verkottuminen lisää tietoverkkojen yhdistämispalveluiden kysyntää, Internet-pohjaiset ratkaisut otetaan käyttöön yhä useimmissa yrityksissä ja ATM-pohjaiset sekä laajakaistaiset paikallis- ja alueverkot lisääntyvät siirrettäessä multimediata pk-yrityksiin ja koteihin.

TPO:n vahvuuksina kovassa kilpailussa ovat teknologinen osaaminen, oikeiden ratkaisujen tarjoaminen asiakkaan tiedonsiirtotarpeisiin, luotettavuus ja läheisyys.

Ratkaisuja asiakkaan tietoliikennetarpeisiin

Jatkossa TPO toimii myös entistä haasteellisemmillä markkinoilla. Datapalveluissa TPO:lla on markkinojohtajan asema, mutta kilpailu niin datapalveluissa kuin koko alallakin lisääntyy voimakkaasti. "Perinteisten" kilpailijoiden lisäksi alasta ovat kiinnostuneita myös kansainväliset operaattorit. Datapalveluissa alalle on tulossa yrityksiä, jotka keskittyvät erilaisiin asiakas- ja toimialakohtaisiin palvelukonsepteihin, Internetin ja multimedian alueelle syntyy uusia erikoisosaamiseen keskittyneitä yrityksiä. Kiinteän verkon ja matkaviestinverkon integraatio avaa aivan uusia markkinoita, puhelujen määrä kasvaa ja hinnat laskevat, mutta myös tälle alueelle on tulossa uusia yrityksiä kilpailuun mukaan.

TPO:n vahvuuksina kovassa kilpailussa ovat teknologinen osaaminen, oikeiden ratkaisujen tarjoaminen asiakkaan tiedonsiirtotarpeisiin, luotettavuus ja läheisyys. Asiakassuhteen kokonaisvaltaiseen hoitoon panostetaan ennakoimalla tulevaisuutta ja kehittämällä uutta teknologiaa edelleen asiakkaiden tarvitsemiksi palveluiksi ja tuotteiksi sekä panostamalla henkilöstön osaamiseen. Saatavuutta lisätään uusien jälleenmyyjien avulla.

Tärkeimpinä investointikohteina vuonna 1997 olivat multimediapalvelut. Multimedia ja siihen liittyvän verkon kehittäminen on myös jatkossa tärkein investointikohde. Tulevaisuudessa puhelinverkko ja Internet integroidaan, verkko välittää niin tietoa kuin elämyksiäkin. Kommunikaatio on paljon enemmän kuin pelkkää puhetta, mukaan tulevat myös teksti ja kuva.

Verkko- ja liikennepalvelut rakentavat, operoivat ja ylläpitävät tietoliikenneverkkoja. Yksiköillä on merkittävä valtakunnallinen rooli Kaukoverkko Ysi Oy:n ja Oy Finnet International Ab:n verkkojen sekä erityisesti Oy Radiolinja Ab:n matkapuhelinverkon rakentamisessa, operoinnissa ja toimivuuden varmistamisessa.

Verkkopalvelut

Verkkoyksikkö rakentaa ja ylläpitää kilpailukykyistä ja hyvälaatuista verkkoa, joka mahdollistaa myös uusien palveluiden tarjoamisen verkossa. Verkkoa varmenetaan rakentamalla riittävästi vaihtoehtoisia reittejä yhdysjohtoverkkoon ja jatkossa yhä enemmän myös yritysverkkoihin. Verkon laatu korostuu jatkossa yhä enemmän.

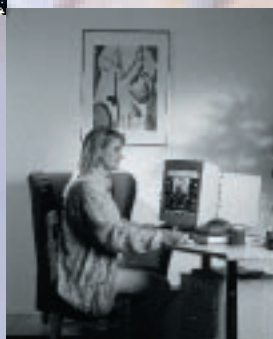
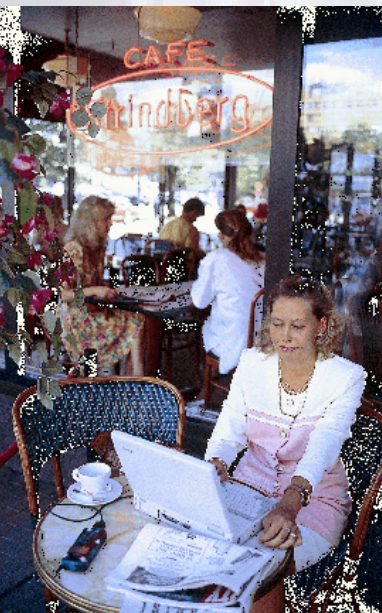
Verkkoyksikön palveluita ovat kiinteän kaapeli-verkon rakentaminen, käyttö, ylläpito sekä vuokraus. Yksikkö myös rakentaa TPO:n tytäryhtiön Tampereen Tietoverkko Oy:n verkkoratkaisut.

Uusia tietoliikennepalveluita voidaan tarjota myös kaapelitelevisioverkon kautta. Loppuvuodesta 1997 TPO aloittikin yhdessä Tampereen Tietoverkon kanssa kaupallisen pilotin nopeiden Internet-yhteyksien tarjoamiseksi kaapelimodeemitekniikalla uudelle Kanta-Tampellan alueelle.

Verkkoyksikön toimintaan vaikuttaa jatkossa voimakkaasti kesäkuussa 1997 voimaan tullut telemarkkinlaki, joka helpottaa uusien telepalveluita tarjoavien yritysten pääsyä markkinoille. TPO on lain mukaan "huomattavan markkinavoiman omaava yritys". Velvoitteena on vuokrata tilaaja- ja kiinteitä yhteyksiä sekä TPO:n omille myyntiyksiköille että ulkopuolisille yrityksille. Kiinteän verkon rakentamiseen ei tarvita toimilupaa, joten se on täysin vapaa kilpailulle.

Myös kuparilla on valoisa tulevaisuus

Uudet palvelut, kuten multimedialiittymät ja erittäin nopeat laajakaistaiset palveluverkot, tarvitsevat suuren siirtokapasiteetin. Valokaapelit soveltuvat hyvin uusien

palveluiden tuottamiseen. Tarvittava kapasiteetti saavutetaan siirtolaitteiden (SDH, ATM) avulla sekä puheentietä datasiirtoa varten. Kotiasiakkaiden tiedonsiirto voidaan toteuttaa käyttämällä nykyistä kuparijohtimista verkkoa liittytaverkon osalta. Laittevalmistajat ovat panostaneet kupariverkon hyödyntämiseen merkittävästi. Tuloksena ovat erilaiset XDLS-modeemit, joilla siirtokapasiteettia voidaan oleellisesti nostaa. Modeemit mahdollistavat esimerkiksi kuvansiirron perinteisessä puhelinverkossa. Uusien palveluiden käytön lisääntyessä on liittytaverkossa vietävä valokaapeleita lähemmäs asiakasta.

Verkkoyksikkö on mukana Finnet-yhtiöiden kehitysohjelmassa "Laajakaistaverkot", jonka tavoitteena on rakentaa multimediapalveluille kilpailukykyinen ja yhtenäinen tekninen toimintaympäristö.

Tulevaisuudessa investointien painopistealueet säilyvät nykyisen kaltaisina. Kuparikaapeliverkkoa rakennetaan saman verran, valokaapelia rakennetaan lisää liittytaverkkoon ja toisaalta yhdysjohtoverkkojen varmennukseen. Tänä vuonna aloitetaan vanhimman, vuonna 1983 rakentamaan aloitetun, kaapelitelevisioverkon uusiminen ylärajataajuuden nostamiseksi. Näin voidaan siirrettävää kuvakapasiteettia nostaa verkossa ja samalla varautua kaksisuuntaiseen lähetykseen. Myös kiinteän radioverkon käyttöä peruspuhelinpalvelujen tuottamiseen tutkitaan.

Liikennepalvelut

Liikenneyksikön tehtävänä on tarjota korkealaatuisia ja kilpailukykyisiä televerkkopalveluita sekä omien asiakkaidensa että toisena Finnet-yhtiöiden valtakunnallisena osaamiskeskuksena myös valtakunnallisesti muiden Finnet-yhtiöiden asiakkaiden tarpeisiin. Palveluita ovat

välityspalvelut, siirtopalvelut, matkaviestinpalvelut sekä verkonhallintapalvelut. Näitä palveluita kehitetään jatkuvasti siten, että TPO ja muut Finnet-yhtiöt pystyvät vastamaan omistajiensa odotuksiin ja asiakkaidensa haasteisiin pitkälle tulevaisuuteen.

Yksikön keskeisimpiä tavoitteita on kehittää verkonhallintapalveluita asiakaslähtöisesti sekä välityspalveluita TPO:n ja muiden Finnet-yhtiöiden tarpeisiin linjassa muiden valtakunnallisten hankkeiden kanssa. Matkaviestinpalveluiden laatua ja volyyymia kohotetaan ja siirtoverkon kapasiteettia, nopeutta ja varmennusta lisätään. Tavoitteena on lisäksi panostaa uusien palveluiden, kuten multimedian, tuotteistukseen ja käyttöönottoon yhdessä TPO:n muiden yksiköiden kanssa sekä Finnet-yhtiöiden yhteisiin hankkeisiin.

Vuosi 1997 jää TPO:n ja liikenneyksikön historiaan digitalisoinnin loppuunsaattamisen vuotena. Merkittävää vuoden aikana oli myös TPO:n roolin vahvistuminen Radiolinjan GSM-verkon solmukohtana sekä merkittävänä operoijana solmittujen lisäsopimusten myötä.

Valtakunnallisesti vahva TPO

Liikenneyksikön tulevaisuutta värittää entistä kovempi ja laajempi kilpailu. Tällä hetkellä TPO:n asema on vahva myös valtakunnallisesti, TPO vastaa oman verkonsa lisäksi myös Kaukoverkko Ysin Tampereella sijaitsevien kauko- ja älyverkkokeskusten, Finnet Internationalin kansainvälisen keskuksen, Daratien dataverkon sekä Radiolinjan matkapuhelinverkon toimivuudesta.

TPO:n vahvuuksina kilpailussa ovat edellä mainittu valtakunnallisen osaamiskeskuksensa lisäksi erittäin osaava henkilöstö sekä huippulaadukas televerkko, jota kehitetään jatkuvasti vastaamaan vaativimpienkin käyttäjien tarpeita. Kilpailuetuja vahvistetaan lisäämällä kustannustehokkuutta, optimoimalla verkkoa, hyödyntämällä langallisen ja langattoman verkon synergiaedut sekä panostamalla edelleen henkilöstön kokonaisuusamiseen.

Liikenneyksikön merkittävimmät investoinnit vuonna 1997 olivat Radiolinjan mobiiliverkon peittoalueen merkittävä parantaminen ja kapasiteetin lisäys ruuhka-alueilla, kiinteän televerkon loppudigitalisointi ja verkon nykyaikaistaminen sekä siirtoyhteyksien varmistaminen ja kapasiteetin lisäys. Myös jatkossa investoinnit painottuvat em. osa-alueille, mutta niiden lisäksi investoidaan mm. kiinteän televerkon optimointiin, laajakaistaisten runkoverkkojen laajentamiseen sekä verkonhallintajärjestelmän uusimiseen.

Hallinto

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston puheenjohtaja:

Valto, Hannu Antero
ylikomisario

Hallintoneuvoston varsinaiset jäsenet:

Aaltonen, Outi Kirsi Maarit
diplomikielenkääntäjä

Ahonen, Toivo Kalevi
sosiaalineuvos

Kivipuro, Kirsti Liisa
puhelunvälittäjä

Salminen, Seppo Juhani
toiminnanjohtaja

Ahtola, Pertti Markku Juhani
pääluottamusmies

Kummola, Kalervo Juhani
toimitusjohtaja

Sirniö, Minna Maaria
filosofian maisteri

Alhoniemi, Rauno Emil
sähköyliasentaja

Lahtinen, Pertti Kalevi
liikkeenharjoittaja

Sänkiaho, Risto Heikki
professori

Antila, Leena Marja
eläkeläinen

Löyttyniemi, Marja-Liisa
opettaja

Tainio, Hanna Maria
lääketieteen tohtori

Graeffe, Thor Gunnar
professori

Mattsson, Raija Anita
lähihoitaja

Taipale, Aarni Juhani
lehtori

Haukka, Antti Sakari
filosofian maisteri

Minkkinen, Lea Anneli
suomentaja

Tulonen, Irja Marjatta
kansanedustaja

Heinonen, Matti Johannes
putkiasentaja

Mäkinen, Eino Matias
yli-insinööri

Tuominen, Iiro Markus
johtava kuluttajaneuvoja

Ilomäki, Aimo Juhani
kirvesmies

Petäkoski-Hult, Tuula Eeva Orvokki
filosofian tohtori

Vesasto-Aro, Irja Kaarina
vanhainkodinjohtaja

Jarva, Erkki Tapani
talousjohtaja

Rimmi, Eila Marjatta
kansanedustaja

Virtanen, Riitta Marja-Liisa
erikoissairaanhoidtaja

Järvinen, Jussi Antero
sähköasentaja

Routamaa, Hannu Tapio
pankinjohtaja

Vuorensola, Markku Ilmari
kansanedustaja

Tilintarkastajat

Varsinaiset tilintarkastajat
KHT Seppo Suuripää

Varatilintarkastajat
KHT Pekka Sillanpää

Valvontatilintarkastaja
KHT-yhteisö Sillanpää &
Suuripää Oy

HTM Mauno Myllykoski

HTM Jorma Salonen

Henkilöstön luottamusmiehet

Puhelinalan pääluottamusmies
Leo Airaksinen

Ylempien toimihenkilöiden YT-valtuutettu
Matti Ollila

Teknisten toimihenkilöiden yhdysmies
Risto Adamsson

Työntekijöiden työsuojeluvaltuutettu
Kaarlo Hietanen

Teollisuustoimihenkilöiden yhdysmies
Tuula Nisula

Toimihenkilöiden työsuojeluvaltuutettu
Pentti R. Salonen

TPO:n johtajat. Eturivissä vas. Erkki Ripatti ja Hannu-Pekka Ihatsu. Takarivissä vas. Jukka Yrjölä, Jouko Ala-Rantala, Heikki Untola, Matti Kotisaari ja Tapani Caselius.

Johtoryhmä

Toimitusjohtaja
Ripatti Erkki
viestintäneuvos

Kehitysjohtaja
Kotisaari Matti
dipl. insinööri

*Hallintojohtaja,
toimitusjohtajan sijainen*
Ihatsu Hannu-Pekka
valt. tiet. maisteri

Apulaisjohtaja
Raittila Aarno
fil. maisteri

Verkkoyksikön johtaja
Ala-Rantala Jouko

Liikenneyksikön johtaja
Untola Heikki
dipl. insinööri

Asiakaspalvelujohtaja
Caselius Tapani
insinööri

Yrityspalvelujohtaja
Yrjölä Jukka
dipl. insinööri

Hallitus

Puheenjohtaja
Luukkala Paavo
Toimittaja, Viestintäpalvelu Taifuuni Oy

Varapuheenjohtaja
Sasi Timo
Liikkeenharjoittaja ja maanviljelijä

Jäsenet

Ahoniemi Petri 21.4.1998 asti
Päätoimittaja, Tamperelainen-lehti

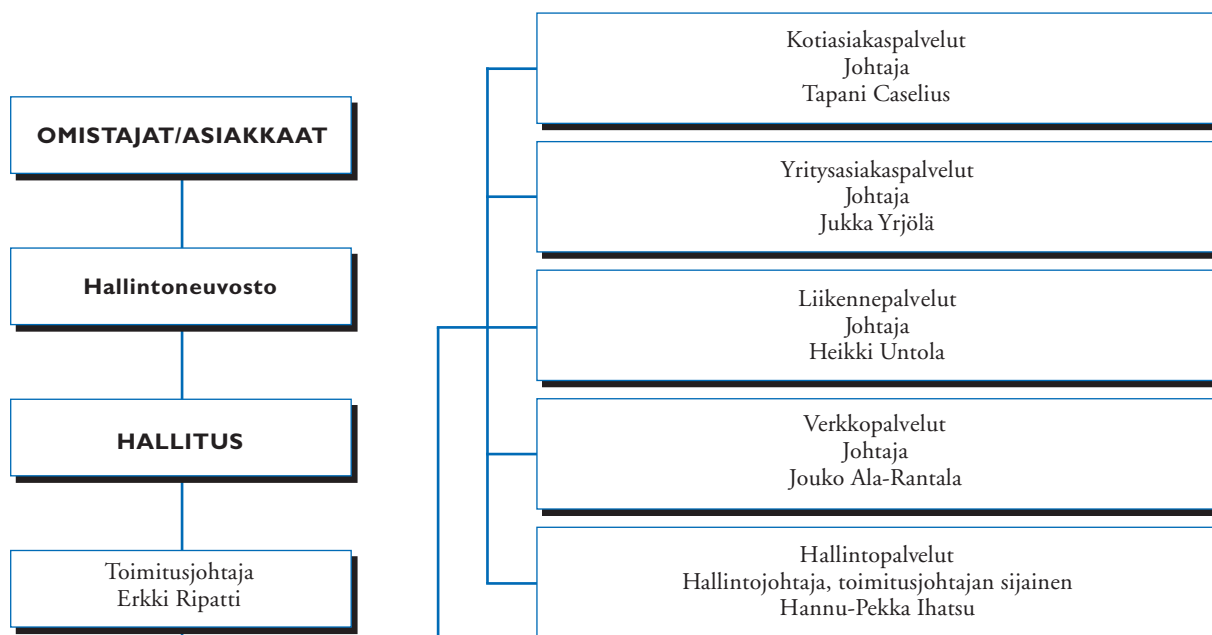
Kummola Kalervo 21.4.1998 alkaen
Toimitusjohtaja, Vip Enterprises Finland Oy

Jakara Riitta
Toimistonjohtaja, Oriveden työvoimatoimisto

Jouppi Esko
Tutkimussihteeri, Tampereen kaupunki

Länsiö Matti
Toiminnanjohtaja, Tampereen Työväenyhdistys

Rauhala Pirjo
Asiakaspalvelupäällikkö, TAYS

Hallituksen kertomus vuodelta 1997

Yhtiömuodon muutos ja konsernisuhteet

Tampereen Puhelinosuuskunnan edustajisto teki 23.9.1997 yksimielisen päätöksen Tampereen Puhelinosuuskunnan muuttamisesta julkiseksi osakeyhtiöksi, Tampereen Puhelin Oyj:ksi. Yhtiö merkittiin kaupparekisteriin 18.11.1997. Päätöstä edelsi hallituksen asettaman työryhmän noin vuoden ajan kestänyt valmistelutyö, jossa selvitettiin yhtiömuodon muutoksen perusteita ja vaikutuksia. Päätös oli välttämätön Tampereen Puhelin Oyj:n edelleen kehittämiseksi vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja kilpailuun tietoliikennealalla.

Tampereen Puhelin Oyj-konserni muodostuu emoyhtiöstä ja tytäryhtiö Tampereen Tietoverkko Oy:stä, josta TPO:n omistusosuus on 63 prosenttia.

Liikevaihto ja tuloskehitys

KONSERNI

Konsernin liikevaihto oli 484,6 Mmk (vuonna 1996 419,2 Mmk), kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 15,6 prosenttia. Käyttökate oli 186,8 Mmk, kasvua oli 24,4 prosenttia. Poistot käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista olivat 118,7 Mmk. Liikevoitto oli 68,1 Mmk (36,4 Mmk) ja voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja oli 72,2 Mmk (36,6 Mmk). Tilinpäätös osoittaa 45,0 Mmk:n (20,0 Mmk) voittoa tilikaudelta 1997.

EMOYHTIÖ

Emoyhtiön liikevaihto oli 460,9 Mmk (395,3 Mmk). Liikevaihdon kasvu oli 16,6 prosenttia. Suhteellisesti eniten, 31,5 prosenttia, kasvoivat verkkomaksut. Puhelinliikenteen nettokasvu oli 8,8 prosenttia. Selvä kasvualue oli myös laitemyynti.

TYTÄRYHTIÖ

Tytäryhtiö Tampereen Tietoverkko Oy:n liikevaihto oli 30,0 Mmk (29,9 Mmk). Käyttökate oli 6,4 Mmk (6,8 Mmk) ja tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja oli 1,9 Mmk (1,9 Mmk). Kaapeli-TV-liittymien määrä oli vuoden lopussa 64 708 kpl (62 597 kpl).

INVESTOINNIT JA RAHOITUS

Konsernin investoinnit käyttöomaisuuteen olivat 131,6 Mmk, kun ne edellisenä vuonna olivat 142,4 Mmk. Emoyhtiössä investoinnit olivat 130,2 Mmk (141,1 Mmk).

Siirtoverkoston investoinnit olivat 73,2 Mmk, koneet ja kalusto 38,9 Mmk ja kiinteistöt 6,4 Mmk. Muut investoinnit olivat yhteensä 11,7 Mmk.

Konsernin investoinnit rahoitettiin tulorahoituksella.

KEHITYSTOIMINTA

Emoyhtiö jatkoi Ylöjärven asuntomessujen yhteydessä vuonna 1996 käynnistettyä ”laajakaistakylä” Broadband Villagen edelleen kehittelyä. Seuraava konkreettinen kohde oli Kanta-Tampellan alueen laajakaistaisen järjestelmän suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä tytäryhtiö,

Tampereen Tietoverkko Oy:n kanssa. Tavoitteena on tarjota kaapeli- ja puhelinverkon välityksellä uusia vuoro-vaikutteisia palveluja alueen asukkaille.

Loppuvuonna 1997 emoyhtiö julkisti oman kotien Internet-palvelunsa. Muita kehitystoiminnan alueita ovat olleet ns. älyverkon (IN) uusimmat versiot sekä niihin perustuvien palvelujen kehitystyö.

Emoyhtiö panosti tutkimus- ja kehitystoimintaan tilikauden aikana 12,5 Mmk.

HALLINTOELIMET

Tampereen Puhelin Oyj:llä on hallintoneuvosto, johon kuuluu 32 jäsentä. Hallituksen kuuluu seitsemän jäsentä. Hallituksen puheenjohtaja on toimittaja Paavo Luokkala. Muut jäsenet ovat liikkeenharjoittaja, mv. Timo Sasi (varapuheenjohtaja), päätoimittaja Petri Ahoniemi, toimistonjohtaja Riitta Jakara, tutkimussihteeri Esko Jouppi, toiminnanjohtaja Matti Länsiö ja asiakaspalvelupäällikkö Pirjo Rauhala.

Vuoden 1997 varsinaisina tilintarkastajina toimivat Seppo Suuripää KHT ja Mauno Myllykoski HTM ja varatilintarkastajina Pekka Sillanpää KHT ja Jorma Salonen HTM. Valvontatilintarkastuksen hoiti KHT-yhteisö Sillanpää & Suuripää Oy.

Vuoden 1997 aikana hallintoneuvosto kokoontui kaksi kertaa ja sitä ennen osuuskunnan edustajistona myös kaksi kertaa. Hallitus kokoontui yhdeksän kertaa.

HENKILÖSTÖ

Konsernin palveluksessa oli vuoden lopussa 695 (704) vakituisessa palveluksessa olevaa ja 57 määräaikaista henkilöä.

Tilikauden aikana konsernin palveluksessa oli keskimäärin 789 henkilöä. Tähän lukuun sisältyvät harjoittelijat ja sijaiset.

Emoyhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 763 henkilöä (746). Henkilöstön määrä vuoden lopussa oli 673 vakituisessa palveluksessa olevaa henkilöä ja 53 määräaikaista henkilöä.

Henkilöstön koulutukseen käytettiin vuonna 1997 2 698 päivää (4 056 päivää).

VUODEN 1998 NÄKYMÄT

Kilpailun arvioidaan edelleen kiristyvän vuonna 1998. Tämän mahdollistavat entistä paremmin telemarkkinalaki, kilpailulainsäädäntö ja EU-säädökset. Emoyhtiö on rakenteellisella yhtiömuotorkaisullaan varustautunut kiristyvään kilpailuun ja mahdollisiin alan rakennejärjestelyihin.

Tietoliikennealan kasvunäkymät ovat edelleen hyvät. Yleinen talouskasvu jatkuu hyvänä ja tietoliikennealan kilpailu kasvattaa markkinoita.

Konsernin kasvutavoite on yli kymmenen prosenttia. Tavoite perustuu suotuisaan perusliiketoiminnan kehitykseen, internet/multimedia-alueen kasviin markkinoihin sekä kiinteän ja langattoman viestinnän synergiaetujen hyödyntämiseen.

Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyy emoyhtiö Tampereen Puhelin Oyj:n lisäksi tytäryhtiö Tamperen Tietoverkko Oy. Osakkuusyhtiötä ei ole konsolidoitu, koska sen vaikutus konsernin tulokseen ja omaan pääomaan on vähäinen.

Konsolidointiperiaatteet

Konserniyhtiöiden keskinäinen osakkeenomistus on eliminoitu käyttäen hankintamenomenetelmää. Eliminointiero on sisällytetty konserniliiketarvona käyttöomaisuuteen ja sen poistoaika on 5 vuotta. Konsernin sisäiset liiketapahtumat sekä sisäiset saamiset ja velat on eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta ja tuloksesta sekä esitetty omana eränään.

Vertailukelpoisuus edellisiin vuosiin

Tilinpäätökset ovat muilta osin kuin taseen oman pääoman erien osalta keskenään vertailukelpoiset. Taseen oma pääoma on esitetty kunkin vuoden todellista rakennetta vastaavassa muodossa.

Liikevaihto

Muille puhelinyhtiöille tilitetyt myyntituotot on esitetty kokonaismyyntituottojen vähennyseränä.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät kiinteistöistä saatuja vuokratuottoja.

Eläkkeet, eläkejärjestelyt ja eläkevastuiden kattaminen

Emoyhtiön lakisääteinen ja muu eläketurva on hoidettu Tampereen Puhelinosuuskunnan Eläkesäätiön kautta. Eläkesäätiön vastuu on täysin katettu lukuunottamatta pakollista 1,5 mmk:n vastuuvajasta. Eläkesäätiöllä on vapaaehtoisia varauksia 6,6 mmk.

Käyttöomaisuus ja poistot

Käyttöomaisuus on aktivoitu välittömään hankintamenuon. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina käyttöomaisuusesineiden taloudellisen pitoajan perusteella.

Poistoajat ovat seuraavat:

Rakennukset ja rakennelmat	25 vuotta
Siirtoverkosto	12 vuotta
Muut koneet ja kalusto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5-10 vuotta

Suunnitelmanmukaisten ja evl-poistojen erotus esitetään tuloslaskelmassa poistoeron muutoksena. Kertynyt poistero esitetään yhtenä eränä taseen vastattavaa puolella.

Rahoitus- ja vaihto-omaisuuden arvostus

Rahoitusomaisuusarvopaperit ja vaihto-omaisuus on esitetty alkuperäisen hankintamenon tai sitä alhaisemman todennäköisen luovutushinnan suuruisena.

Ulkomaanrahan määräiset velat

Tytäryhtiössä ulkomaanrahan määräiset velat on kirjattu markoiksi SWAP-sopimuksen mukaiseen kurssiin.

Konsernin tuloslaskelma

(1 000 mk)	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Liikevaihto	484 565	419 202	460 888	395 322
Liiketoiminnan muut tuotot	1 103	583	544	515
Kulut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	62 555	48 193	62 168	47 828
Varastojen muutos	-2 047	-705	-2 054	-709
Ulkopuoliset palvelut	64 043	51 860	53 947	41 707
Henkilöstökulut	142 711	139 156	137 441	134 748
Vuokrat	3 855	3 585	2 902	2 609
Muut kulut	27 721	27 449	26 621	26 213
	-298 839	-269 538	-281 024	-252 396
Käyttökate	186 829	150 247	180 408	143 441
Poistot				
Käyttöomaisuudesta ja muista pitkävaikutteisista menoista	-117 375	-112 507	-113 082	-108 147
Konserniliikearvosta	-1 325	-1 325		
Liikevoitto	68 130	36 415	67 326	35 294
Rahoitustuotot ja -kulut				
Osinkotuotot	2 581	1 318	2 581	1 318
Korkotuotot	9 234	8 609	8 842	8 445
Muut rahoitustuotot	1 544	493	1 542	493
Korkokulut	-9 148	-9 300	-8 588	-8 668
Muut rahoituskulut	-153	-889	-126	-835
	4 057	231	4 251	753
Voitto ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja	72 187	36 646	71 577	36 047
Satunnaiset tuotot ja kulut:				
Satunnaiset tuotot		2 289		2 289
Satunnaiset kulut	-5 268		-5 268	
Voitto ennen varauksia ja veroja	66 919	38 935	66 308	38 336
Poistoeron lisäys	-16 879	-24 179	-16 879	-24 179
Vapaaehtoisten varausten vähennys	13 650	14 000	13 650	14 000
Välittömät verot	-17 964	-8 046	-17 964	-8 046
Tilikauden voitto ennen vähemmistöosuutta	45 726	20 710		
Vähemmistöosuus tilikauden voitosta	-716	-712		
Tilikauden voitto	45 009	19 998	45 115	20 111

Konsernitase

(1 000 mk)	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Vastaavaa				
Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet	2 710	2 709	2 475	2 475
Liikearvo	2 786	3 714	2 786	3 714
Konserniliikearvo	1 437	2 762		
Muut pitkävaikutteiset menot	3 251	2 978	2 993	2 771
	10 184	12 163	8 254	8 960
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	26 768	35 963	26 768	35 963
Rakennukset ja rakennelmat	160 703	202 157	160 703	202 157
Siirtoverkosto	437 659	437 177	422 161	418 852
Muut koneet ja kalusto	77 278	72 723	73 896	69 138
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	6 419	3 617	6 419	3 617
	708 827	751 637	689 947	729 727
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	22 597	16 241	34 331	27 974
Vaihto- ja rahoitusomaisuus				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	14 545	14 238	14 360	14 045
Keskeneräiset tuotteet	1 852	14	1 852	14
Ennakkomaksut	1 727	1 825	1 727	1 825
	18 124	16 077	17 939	15 884
Saamiset				
Myyntisaamiset	100 078	95 574	93 230	87 218
Lainasaamiset			4 000	9 800
Siirtosaamiset	15 628	15 000	15 395	14 719
	115 705	110 574	112 624	111 737
Rahoitusomaisuusarvopaperit				
Muut arvopaperit	55 088	55 088	55 088	55 088
Rahat ja pankkisaamiset	155 204	97 844	145 776	89 173
	1 085 729	1 059 624	1 063 958	1 038 543

(1 000 mk)	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Vastattavaa				
Oma pääoma				
Sidottu oma pääoma (Osakeyhtiö) ¹				
Osakepääoma	390 993		390 993	
Vararahasto	84 970	139 608	84 970	
Sidottu oma pääoma (Osuuskunta) ¹				
Osuuspääoma		5 937		5 937
Vararahasto		139 608		139 608
Liittymismaksut		379 872		379 872
Vapaa oma pääoma				
Edellisten tilikausien tappio	18 810	-1 188	18 044	-2 067
Tilikauden voitto	45 009	19 998	45 115	20 111
	539 782	544 227	539 122	543 461
Vähemmistöosuus	6 467	5 751		
Varaukset				
Kertynyt poistoero	247 213	230 334	247 213	230 334
Vapaaehtoiset varaukset				
Muut varaukset		13 650		13 650
	247 213	243 984	247 213	243 984
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta		10 099		
Eläkelainat	151 326	153 086	149 858	151 508
	151 326	163 185	149 858	151 508
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	10 099			
Eläkelainat	1 760	1 677	1 650	1 558
Muut lyhytaikaiset lainat				
Ostovelat	52 886	43 635	51 986	42 703
Siirtovelat	32 808	34 439	30 938	32 711
Muut lyhytaikaiset velat	43 389	22 726	43 192	22 618
	140 941	102 477	127 766	99 590
	1 085 729	1 059 624	1 063 958	1 038 543

¹ Yhteisömuodon muutoksen vuoksi Yhtiön taseen vastattavaa puolen Sidotun oman pääoman rakenne on muuttunut. Aiemmin Tampereen Puhelinosuuskunnan Sidottu oma pääoma sisälsi seuraavat erät: Osuuspääoma, Vararahasto ja Liittymismaksut. Muutoksen jälkeen Tampereen Puhelin Oyj:n Sidotun oman pääoman erät ovat Osakepääoma ja Vararahasto.

Konsernin rahoituslaskelma

	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Rahan lähteet				
Tulorahoitus				
Käyttökate	186 829	150 247	180 408	143 441
Rahoitustuotot ja -kulut	4 057	231	4 251	753
Satunnaiset tuotot ja kulut	-5 268	2 289	-5 268	2 289
Välittömät verot	-17 964	-8 046	-17 964	-8 046
	167 654	144 721	161 426	138 437
Pääomarahoitus				
Oman pääoman lisäys	1 846	118	1 846	118
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys		13 200		13 200
	1 846	13 318	1 846	13 318
Yhteensä	169 500	158 039	163 271	151 755
Rahan käyttö				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	131 567	142 360	130 252	141 070
Pitkäaikaisen vieraan pääoman vähennys	1 677	4 373	1 558	1 447
Yhteensä	133 245	146 733	131 811	142 517
Nettokäyttöpääoman muutos	36 255	11 306	31 461	9 238
Lisäys (+)				
Nettokäyttöpääoman muutoksen erittely				
Vaihto- ja rahoitusomaisuus	64 538	21 326	59 544	19 617
Lisäys (+) Vähennys (-)				
Lyhytaikainen vieras pääoma	-28 282	-10 020	-28 084	-10 379
Lisäys (-) Vähennys (+)				
	36 255	11 306	31 461	9 238

Tilinpäätöksen liitetiedot

(1 000 mk)	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Liikevaihto				
Kokonaismyyntituotot	640 715	555 444	617 038	531 565
Muille tilitetyt myyntituotot	-156 150	-136 243	-156 150	-136 243
Liikevaihto	484 565	419 202	460 888	395 322
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	123 666	118 468	119 433	115 029
Luontoisedut	3 082	2 646	2 960	2 519
Eläkkeet ja kannatusmaksu eläkesäätiölle	17 103	19 904	16 435	19 286
Muut henkilösivumenot	18 325	17 532	17 955	17 181
	162 176	158 550	156 783	154 015
Aktivoidut palkat	-12 670	-12 619	-12 670	-12 619
Aktivoidut henkilösivumenot	-3 713	-4 129	-3 713	-4 129
Yhteensä	145 794	141 802	140 401	137 267
Henkilöstö keskimäärin	789	704	763	683
Toimitusjohtajan, hallituksen ja edustajiston palkat ja osapalkkiot				
Palkat	1 241	1 225	863	831
Osapalkkiot	197	113	181	97
Johdon eläkesitoumukset				
Konserniin kuuluvien yhtiöiden toimitusjohtajien eläkeiäksi on sovittu 60-65 vuotta. Emoyhtiön toimitusjohtajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle 60 vuotiaana.				
Poistot				
Kirjanpidossa tehdyt poistot				
Liikearvo	929	929	929	929
Konserniliikearvo	1 325	1 325		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 209	1 050	1 118	947
Rakennukset ja rakennelmat	4 906	4 584	4 906	4 584
Siirtoverkosto	77 701	82 131	74 483	78 780
Muut koneet ja kalusto	35 858	33 993	34 874	33 086
	121 929	124 011	116 310	118 325
Suunnitelman mukaiset poistot				
Liikearvo	929	929	929	929
Konserniliikearvo	1 325	1 325		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 209	1 050	1 118	947
Rakennukset ja rakennelmat	7 025	6 847	7 025	6 847
Siirtoverkosto	73 063	71 236	69 845	67 884
Muut koneet ja kalusto	35 148	32 446	34 164	31 539
	118 700	113 832	113 082	108 146

(1 000 mk)	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Kirjanpidossa tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen erotus				
Rakennukset ja rakennelmat	-2 119	-2 263	-2 119	-2 263
Siirtoverkosto	4 638	10 895	4 638	10 895
Muut koneet ja kalusto	710	1 547	710	1 547
	3 229	10 179	3 229	10 179
Siirtymävarauksen muutos	13 650	14 000	13 650	14 000
	16 879	24 179	16 879	24 179

Konsernin sisäiset rahoitustuotot

Konserniyhtiöltä saadut rahoitustuotot

Korkotuotot			173	420
-------------	--	--	-----	-----

Satunnaiset kulut

Satunnaiset kulut ovat kertaluonteisia yhtiömuodon muutokseen liittyviä suunnittelu-, markkinointi- ja toimenpidepalkkioita.

Käyttöomaisuuteen sisältyvät arvonorotukset

Maa-alueet	19 055	28 255	19 055	28 255
Rakennukset	69 945	112 045	69 945	112 045
Yhteensä	89 000	140 300	89 000	140 300

Tilikauden aikana maa-alueisiin ja rakennuksiin sisältyviä arvonorotuksia purettiin 51,3 mmk:lla.

Käyttöomaisuuden verotusarvot

Maa-alueet	20 229	20 644	20 229	20 644
Rakennukset	76 481	77 434	76 481	77 434
Tytäryhtiöosakkeet			3 886	2 586
Muut osakkeet ja osuudet	20 604	16 695	20 525	16 600

Osakkeista, joiden verotusarvoa ei ollut käytettävissä, on otettu mukaan kirjanpitoarvo.

Pitkäaikaiset sijoitukset konserniyhtiöön

Osakkeet			11 788	11 788
Lainasaamiset			4 000	4 000

Pitkäaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	3 417	4 899		
Lainasaamiset				4 000

Saamiset konserniyhtiöltä

Myyntisaamiset			236	46
Lainasaamiset			4 000	9 800
Siirtosaamiset			11	15
Yhteensä			4 247	9 861

Rahoitusomaisuusarvopaperit

Markkina-arvo			57 023	59 154
Kirjanpitoarvo			55 088	55 088

(1 000 mk)		Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
------------	--	------------------	------------------	------------------	------------------

Oman pääoman muutokset tilikauden aikana

Sidottu oma pääoma

Osakepääoma	01.01.				
Siirto osuuspääomasta		6 276		6 276	
Siirto vararahastosta		3 338		3 338	
Siirto liittymismaksuista		381 379		381 379	
Osakepääoma	31.12.	390 993		390 993	

Osuuspääoma	01.01.	5 937	6 021	5 937	6 021
Lisäys		339	-84	339	-84
Siirto osakepääomaan		-6 276		-6 276	
Osuuspääoma	31.12.	0	5 937	0	5 937

Vararahasto	01.01.	139 608	139 608	139 608	139 608
Arvokorotusten purku		-51 300		-51 300	
Siirto osakepääomaan		-3 338		-3 338	
Vararahasto	31.12.	84 970	139 608	84 970	139 608

Liittymismaksut	01.01.	379 872	379 670	379 872	379 670
Lisäys		1 507	202	1 507	202
Siirto osakepääomaan		-381 379		-381 379	
Liittymismaksut	31.12.	0	379 872	0	379 872

Yhteensä		475 963	525 417	475 963	525 417
----------	--	---------	---------	---------	---------

Vapaa oma pääoma

Tappio edell. tilikausilta	01.01.	-1 188	-6 773	-2 067	-7 161
Vähennys		19 998	5 585	20 111	5 094
Tappio edell. tilikausilta	31.12.	18 810	-1 188	18 044	-2 067

Tilikauden voitto		45 009	19 998	45 115	20 111
-------------------	--	--------	--------	--------	--------

Yhteensä		63 820	18 810	63 159	18 044
----------	--	--------	--------	--------	--------

(1 000 mk)	Konserni 1997	Konserni 1996	Emoyhtiö 1997	Emoyhtiö 1996
Varaukset				
Kertynyt poistoero				
Kirjanpidossa tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyt erotus				
Rakennukset ja rakennelmat	15 611	13 171	15 611	13 171
Siirtoverkosto	239 079	225 351	239 079	225 351
Muut koneet ja kalusto	-7 478	-8 188	-7 478	-8 188
Yhteensä	247 213	230 334	247 213	230 334
Vapaaehtoiset varaukset				
Vapaaehtoisein varauksiin sisältyvän verovelan määrä		3 822		3 822
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Erääntymisaika 1 - 5 vuotta	1 026	12 778	656	2 282
Erääntymisaika yli 5 vuotta	150 300	150 407	149 202	149 226
Yhteensä	151 326	163 185	149 858	151 508
Emoyhtiön ja konsernin vastuusitoumukset				
Omasta velasta				
Kiinteistökiinnitykset	116 055	107 055	116 055	107 055
Yrityskiinnitys	5 567	5 567		
Konserniyhtiön velasta				
Takaukset			6 362	6 362
Muiden puolesta				
Takaukset	180	2 337	180	2 337
Yhteensä	121 802	114 958	122 597	115 754

Osakeomistukset

	Osuus %	Lukumäärä kpl	Konsernin osuus omasta pääomasta, mk	Nimellis- arvo, mk	Kirjanpito- arvo, mk	Viimeksi laaditun tilinpäätöksen mukainen voitto, mk
Tytäryhtiöosakkeet						
Tampereen Tietoverkko Oy	63,0	1 512	11 011 147	7 560 000	11 787 800	1 935 274
Osakkuusyhtiöt						
Pispalan Televisio Oy	27,72	44	36 881	44 000	44 000	1 088

Emoyhtiön omistamat muut osakkeet

	Osuus %	Lukumäärä kpl	Nimellis- arvo, mk	Kirjanpito arvo, mk
Computeec Oy	17,99	750	750 000	750 000
Oy Datatie Ab	3,86	45	225 000	327 000
Oy Finnet International Ab	8,20	287	2 870 000	2 870 000
Finnet Logistiikka Oy	7,93	120	132 000	132 000
Finnet-Media Oy	8,30	249	249 000	249 000
Finnet-Ventures Oy	10,00	10	100 000	200 000
Oy Heltel Ab	9,38	30	300 000	450 000
Kaukoverkko Ysi Oy	8,10	81	81 000	81 000
Kiinteistö Oy Koskinniska	0,33	229	22 900	106 680
Oy Omnitele Ab	7,00	84	84 000	84 000
Oy Radiolinja Ab	6,24	3 403	17 015 000	17 015 536
Suomen Keltaiset Sivut Oy	5,41	33	165 000	275 000
Kyröskosken Vesihuolto Oy	0,20	10	300	300
Luottokunta		1	500	500
Puhelinlaitosten Takaus Oy	5,00	2	2 000	2 000
			21 996 700	22 543 016

Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä

Konsernin vapaa oma pääoma konsernitaseen mukaan on	63 819 585,01
Emoyhtiön vapaa oma pääoma on	63 159 145,46
Hallitus ehdottaa, että mainitut voittovarot käytetään seuraavalla tavalla:	
- osakkeenomistajille jaetaan 0,25 mk osakkeelta	9 774 812,50
- voittovarojen tilille jätetään	53 384 332,96

Tampereella 15. päivänä huhtikuuta 1998

Paavo Luukkala

Timo Sasi

Petri Ahoniemi

Riitta Jakara

Esko Jouppi

Matti Länsiö

Pirjo Rauhala

Erkki Ripatti
toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus

Tampereen Puhelin Oyj:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Tampereen Puhelin Oyj:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1.1997 - 31.12.1997. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että tilinpäätös on olennaisilta osin oikein laadittu. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston sekä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osuuskuntalain ja osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Valvontatilintarkastuksen on suorittanut Tilintarkastustoimisto Sillanpää & Suuripää Oy, KHT-yhteisö.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Tampereella 16. päivänä huhtikuuta 1998

Seppo Suuripää
KHT

Mauno Myllykoski
HTM

Hallintoneuvoston lausunto

Hallintoneuvostolle on esitetty Tampereen Puhelin Oyj:n tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen sekä tilintarkastuskertomus tilikaudelta 1.1.1997-31.12.1997.

Lausuntonaan hallintoneuvosto ehdottaa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistamista ja yhtyy hallituksen ehdotukseen tilikauden voiton käsittelemisestä.

Tampereella 21. päivänä huhtikuuta 1998

Hallintoneuvosto

Hannu Valto
puheenjohtaja

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Suurimmat osakkeenomistajat 31.03.1998	Määrä	%	Äänet	%
Helsingin Puhelin Oyj	1 669 750	4,27	1 669 750	4,27
Telcofounding Oy Ab	1 491 750	3,81	1 491 750	3,81
Rahoituslinkki Oy	649 750	1,66	649 750	1,66
Partita Oy	592 200	1,51	592 200	1,51
Kuntien eläkevakuutus	461 800	1,18	461 800	1,18
Extel Oy Ab	390 000	0,99	390 000	0,99
Tampereen kaupunki	386 450	0,99	386 450	0,99
Vakuutusosakeyhtiö Eläke-Sampo	374 100	0,96	374 100	0,96
Norvestia Oy Ab	367 300	0,94	367 300	0,94
Eläke-Varma keskinäinen vakuutusyhtiö	298 300	0,76	298 300	0,76
Työeläkekassa	297 800	0,76	297 800	0,76
Suomen valtio	243 000	0,62	243 000	0,62
Henkivakuutusosakeyhtiö Nova	237 450	0,61	237 450	0,61
Merita Pankki Oy; hallintarekisteri	234 400	0,60	234 400	0,60
Henkivakuutusosakeyhtiö Stella	226 700	0,58	226 700	0,58
Merita Pankki Oy	170 100	0,44	170 100	0,44
Tampereen Puhelinosuuskunnan eläkesäätiö	165 100	0,42	165 100	0,42
Teollisuusvakuutus Oy	149 450	0,38	149 450	0,38
Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen	149 100	0,38	149 100	0,38
Henkivakuutusosakeyhtiö Pohjola	148 600	0,38	148 600	0,38

Tunnuslukujen laskentaperusteet

Tunnusluvut on laskettu Rahoitustarkastuksen ohjeiden mukaan käyttäen seuraavia kaavoja:

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto (\%)} = \frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja + rahoituskulut +/- kurssierot}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin)}} \times 100$$

$$\text{Oman pääoman tuotto (\%)} = \frac{\text{Tulos ennen satunnaisia eriä - tilikauden verot}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + varaukset (keskimäärin)}} \times 100$$

$$\text{Omavaraisuusaste (\%)} = \frac{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + varaukset}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot}}$$

$$\text{Velkaantumisaste (\%)} = \frac{\text{Korolliset velat - likvidit rahavarat}}{\text{Oma pääoma + vähemmistöosuus + varaukset}} \times 100$$

Tampereen Puhelin Oyj:n
varsinainen yhtiökokous pidetään
tiistaina 19. toukokuuta kello 13.00
Pyynikin Palloiluhallissa,
Ammattikoulunkatu 20, Tampere.

Yhtiö julkaisee osavuosisikatsaukset
4.6.1998 ja 2.10.1998

Tampereen Puhelin Oyj
PL 138, 33101 Tampere
Puhelin (03) 224 4111

Käyntiosoite
Näsilinnankatu 41
Hallituskatu 8

Sähköposti: tpo@tpo.fi
Kotisivut: www.tpo.fi

